

Název výrobku: LPG (zkapalněné ropné plyny)

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: 25. 3. 2008

1. IDENTIFIKACE LÁTKY NEBO PŘÍPRAVKU A SPOLEČNOSTI NEBO PODNIKU

1.1 Identifikace látky nebo přípravku:

Obchodní název:

LPG (zkapalněné ropné plyny)

Chemický název: ropný plyn

1.2 Použití látky nebo přípravku:

Motorové palivo.

1.3 Identifikace společnosti nebo podniku:

Název: PARAMO, a.s.

Sídlo: Přerovská 560, 530 06 Pardubice

Identifikační číslo: 48173355

Telefon: +420 466 810 111

Fax: +420 466 335 019

Osoba odpovědná za BL: ladislava.vichova@paramo.cz

www.paramo.cz

1.4 Telefonní čísla pro naléhavé situace:

Dispečink PARAMO, a.s.: +420 466 303 175

Toxikologické informační středisko v Praze, tel. +420 224 919 293

TRINS (Transportní informační a nehodový systém) tel. +420 476 709 826

2. IDENTIFIKACE RIZIK

Tento výrobek je klasifikován podle zákona č. 356/2003 Sb. v platném znění jako nebezpečný.

Extrémně hořlavý

Symbol: F+

R-věta: 12

Je extrémně hořlavý a jakýkoliv únik vytváří značné požární nebezpečí.

Při normálních podmínkách skladování a užití je malá pravděpodobnost nebezpečí poškození zdraví.

Expozice vysokou koncentrací (nad 10 %) může vyvolat narkotické účinky se symptomy jako slabost, bolest hlavy, zmatenost, závratě, nevolnost.

V kapalném stavu působí omrzliny při styku s kůží.

Propan-butan je těžší než vzduch a může se shromáždit v níže položených místech, kde může vytvářet nebezpečí požáru.

3. SLOŽENÍ NEBO INFORMACE O SLOŽKÁCH

3.1 Složky (chem. látky) přípravku s nebezpečnými vlastnostmi

Název CHL	Obsah CHL ve výrobku v %	Číslo ES	CAS	Symbole	R-věty	Reg. číslo
Uhlovodíky C3-4; Rafinérský plyn	100	270-681-9	68476-40-4	F+	12	

Pozn.: Na základě poznámky K (obsah buta-1,3-dienu < 0,1 % hm.) se výrobek neklasifikuje větami R45 a R46.

3.2 Informace o PBT

Neobsahuje látky perzistentní, bioakumulativní a toxické nebo vysoce perzistentní a vysoce bioakumulativní podle kritérií v příloze XIII nařízení ES.

Expoziční limity viz bod 8.1.

Název výrobku: LPG (zkapalněné ropné plyny)

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: 25. 3. 2008

4. POKYNY PRO PRVNÍ POMOC

4.1 Všeobecné pokyny:

Při manipulaci dodržovat pracovní hygienu a bezpečnostní předpisy. Oděv a obuv zasažené přípravkem okamžitě vysvléknout a vyzout.

4.2 Expozice vdechováním:

Přemístit postiženého na čerstvý vzduch. Pokud postižený dýchá nepravidelně nebo došlo-li k zástavě dechu, zavést umělé dýchání. Při bezvědomí postiženého zajistit ve stabilizované poloze. Okamžitě zavolat lékařskou pomoc.

4.3 Styk s kůží:

V případě vzniku omrzlin vyhledat lékařskou pomoc. Jako první pomoc pokrýt omrzliny čistou gázou, nepoužívat žádné masti a prášky.

4.4 Zasažení očí:

Okamžitě převést do nemocnice k ošetření.

4.5 Požití:

Nehrozí nebezpečí požití výrobku.

5. OPATŘENÍ PRO ZDOLÁVÁNÍ POŽÁRU

5.1 Vhodná hasiva: Těžká, střední vzduchomechanická pěna, hasicí prášek, roztříštěná voda.

5.2 Nevhodná hasiva: Proud vody (pouze na ochlazování nebo při velkých požárech).

5.3 Zvláštní nebezpečí: Rychle se odpařuje, tvoří chladné mlhy – těžší než vzduch, nad vodní hladinou zplyní (tvoří výbušné směsi).

5.4 Zvláštní ochranné prostředky pro hasiče: Zásahové jednotky vystaveny kouři nebo parám musí být vybaveny prostředky pro ochranu dýchání a očí. Při zásahu v uzavřených prostorách je nutno použít izolační dýchací přístroj.

6. OPATŘENÍ V PŘÍPADĚ NÁHODNÉHO ÚNIKU

6.1 Preventivní opatření pro ochranu osob:

Zabránit znečištění oděvu a obuvi produktem a kontaktu s kůží a očima. Použít vhodný ochranný oděv, znečištěný oděv urychleně vyměnit.

Všechny osoby, nepodílející se na záchranných pracích, vykázat z místa úniku.

Postarat se o dostatečné odvětrávání prostoru. Zákaz kouření a odstranění všech možných zápalných zdrojů.

6.2 Preventivní opatření pro ochranu životního prostředí:

Zabránit dalšímu úniku. Uvědomit příslušné orgány.

6.3 Doporučené metody čištění a zneškodnění:

Rychle se odpařuje, tvoří chladné mlhy – těžší než vzduch, nad vodní hladinou zplyní (tvoří výbušnou směs). Při úniku do prostoru s atmosférickým tlakem se rychle odpařuje při teplotách až -40 °C.

7. ZACHÁZENÍ A SKLADOVÁNÍ

7.1 Zacházení:

Dodává se ve speciálních tlakových železničních cisternách a autocisternách nebo v tlakových lahvích, sudech a kartuších.

Název výrobku: **LPG (zkapalněné ropné plyny)**

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: **25. 3. 2008**

7.2 Skladování:

Pro skladování platí opatření podle ČSN 65 0201. Skladuje se v tlakových nádobách. Elektrická zařízení musí být provedena podle příslušných předpisů. Chránit před statickou elektřinou.

Označení výdejních stojanů LPG pro pohon automobilů musí být v souladu s požadavky národních norem, nebo s předpisy pro označování těchto stojanů.

7.3 Specifické použití: V motorových vozidlech na LPG projektovaných pro provoz s motorovým LPG.

8. OMEZOVÁNÍ EXPOZICE / OSOBNÍ OCHRANNÉ PROSTŘEDKY

8.1 Limitní hodnoty expozice:

PEL	propan: 1 800 mg/m ³	butan: 2 350 mg/m ³
NPK-P	propan: 3 600 mg/m ³	butan: 4 700 mg/m ³

8.2 Omezování expozice:

Dodržování obecných bezpečnostních a hygienických opatření, nejíst, nepít, nekouřit.

8.2.1 Omezování expozice pracovníků

Úřední věstník L 399, 30.12.1989 – změna nařízením ES 1883/2003.

Ochrana dýchacích orgánů: není nutná, pokud koncentrace par ve vzduchu nepřekročí koncentrační limity. V případě překročení, resp. při tvorbě aerosolu použít únikovou masku s filtrem A, AX (hnědý) nebo jiný vhodný typ proti organickým plynům a parám organických látek

Ochrana rukou: ochranné rukavice odolné ropným látkám, nejlépe z nitrilového nebo neoprénového kaučuku. Nevhodný materiál je kůže nebo silná látka.

Ochrana očí: ochranné brýle, případně obličejový štítek.

Ochrana kůže: pracovní oděv, vhodný materiál: silnější látka

Další údaje: nejsou.

8.2.2 Omezování expozice životního prostředí

Viz bod 2.

9. FYZIKÁLNÍ A CHEMICKÉ VLASTNOSTI

9.1 Obecné informace:

Skupenství:	kapalné
Barva:	bezbarvý
Zápach (vůně):	charakteristický

9.2 Informace důležité z hlediska ochrany zdraví, bezpečnosti a životního prostředí:

Hustota (při 20 °C):	540 kg/m ³
Teplota bodu varu:	-40 °C při tlaku 101 kPa
Kritická teplota:	96,0 °C
Kritický tlak:	4,4 MPa
Tlak par při 40 °C:	< 1550 kPa
Hořlavost:	extrémně hořlavý

9.3 Další informace:

Spalné teplo:	49 560 kJ/kg
Výhřevnost:	110 MJ/m ³

Skupenství plynné:

Koncentrační meze výbušnosti (ve směsi se vzduchem):

horní mez: 9,5 % obj., dolní mez: 1,8 % obj.

Teplota vznícení:	465 °C
-------------------	--------

Název výrobku: **LPG (zkapalněné ropné plyny)**

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: **25. 3. 2008**

Skupina výbušnosti:	IIA
Teplotní třída:	T1
Třída požáru:	C
Rozpustnost ve vodě:	nepatrně rozpustný

10. STÁLOST A REAKTIVITA

Při předepsaném způsobu skladování je přípravek stabilní.

10.1 Podmínky, kterých je třeba se vyvarovat:

Vytvoření koncentrace v mezích výbušnosti, přítomnost zdrojů vznícení, styk s otevřeným ohněm.

10.2 Materiály, kterých je třeba se vyvarovat:

Reaguje s oxidovadly, etinem, chlorem, fluorem, oxidem dusným a oxidem dusičitým.

10.3 Nebezpečné produkty rozkladu:

Nejsou.

11. TOXIKOLOGICKÉ INFORMACE

Vzhledem k fyzikálním vlastnostem nedochází k orální a dermální expozici. Inhalační toxicita je nízká.

Dráždivost na kůži: V kapalném stavu způsobuje omrzliny.

Dráždivost pro oči: Není dráždivý.

Senzibilizace: Na základě dosavadní zkušenosti nepůsobí senzibilizačně.

Karcinogenita: Není klasifikován jako karcinogenní.

Mutagenita: Nepředpokládá se.

Toxicita pro reprodukci: Nepředpokládá se.

Subchronická-chronická toxicita: Nejsou dostupná data.

12. EKOLOGICKÉ INFORMACE

12.1 Ekotoxicita:

Akutní toxicita pro vodní prostředí: neuvádí se

Toxicita pro půdní organismy: nestanoveno

12.2 Mobilita: Neočekává se.

12.3 Persistence a rozložitelnost: Zkapalněný ropný plyn se rychle odpaří.

12.4 Bioakumulační potenciál: Neudává se.

12.5 Výsledky posouzení PBT: Viz čl. 3.2.

12.6 Jiné nepříznivé účinky: Nejsou.

13. POKYNY K LIKVIDACI

Způsoby zneškodňování látky: Neuvádí se.

Způsoby zneškodňování kontaminovaného obalu: Dodává se v tlakových nádobách.

Právní předpisy o odpadech: Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění a související prováděcí vyhlášky a nařízení.

14. INFORMACE PRO PŘEPRAVU

Pojmenování a označení podle evropské dohody o přepravě nebezpečného zboží RID/ADR platné od 1.7.2001.

ADR: Uhlovodíky plynné, směs zkapalněná, j.n. (směs B – LPG)

UN číslo: 1965

Bezpečnostní značka: 2.1 + 13

Třída: 2

I. č. nebezpečnosti: 23

Název výrobku: **LPG (zkapalněné ropné plyny)**

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: **25. 3. 2008**

Obalová skupina: -

Typ vozidla dle ADR: FL

15. INFORMACE O PŘEDPÍSECH

Klasifikace a značení podle zákona č. 356/2005 Sb., v platném znění:

Symbol: F+

Indikace nebezpečí: extrémně hořlavý

Obsahuje: neuvádí se

R-věta: 12

S-věty: (2)-9-16-33

16. DALŠÍ INFORMACE

16.1 Seznam R-vět a S-vět (čl. 3.1 + čl. 15.1)

16.1.1 Standardní věty označující specifickou rizikovost (R-věty):

R 12 Extrémně hořlavý

16.1.2 Standardní pokyny pro bezpečné nakládání (S-věty):

S 2 Uchovávejte mimo dosah dětí

S 9 Uchovávejte obal na dobře větraném místě

S 16 Uchovávejte mimo dosah zdrojů zapálení – Zákaz kouření

S 33 Proveďte preventivní opatření proti výbojům statické elektřiny

Pokyny pro školení: V rámci školení o bezpečnosti práce podle zákoníku práce.

Doporučená omezení použití: Nemí.

16.2 Informace o dalších právních předpisech

16.2.1 Zákon 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění

Výrobek není těkavou organickou látkou (VOC) ve smyslu zákona č. 86/2002 Sb., v platném znění a související vyhlášky MŽP.

16.2.2 ČSN 65 0201 Hořlavé kapaliny - Prostory pro výrobu, skladování a manipulaci

Podle ČSN 65 0201 je výrobek zařazen do I. třídy hořlavosti.

16.2.3 ČSN 33 0371 Nevýbušná elektrická zařízení - Výbušné směsi - Klasifikace a metody zkoušení

Podle ČSN 33 0771 je výrobek zařazen do teplotní třídy T1 a skupiny výbušnosti IIA.

16.2.4 Nařízení vlády č. 178/2001 Sb., v platném znění, které stanoví podmínky pro zdraví zaměstnanců při práci, včetně limitů PEL a NPK.

16.2.5 ČSN 75 3415 Ochrana vody před ropnými látkami. Objekty pro manipulaci s ropnými látkami a jejich skladování

16.2.6 Zákon 356/2003 Sb., ve znění zákona č. 434/2005 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů.

16.2.7 Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění

16.2.8 Zákon č. 111/1994 Sb., Silniční doprava v platném znění, včetně souvisejících předpisů a nařízení (ADR)

16.2.9 Zákon č. 266/94 Sb., Zákon o drahách v platném znění, včetně souvisejících předpisů a nařízení (RID)

16.3 Informace o změnách

16.3.1 Všechny změny v tomto bezpečnostním listě byly vyvolány nařízením ES 1907/2006. Bezpečnostní list bude dále průběžně aktualizován na základě údajů získaných v průběhu zpracování podkladů k registraci, ze zprávy o chemické bezpečnosti, a vlastní registraci.

16.3.2 Změny byly provedeny na základě nové klasifikace výrobku – jsou v čl. 2, 3.1, 15, 16.1.

16.4 Údaje obsažené v tomto bezpečnostním listě se týkají pouze uvedeného výrobku a odpovídají našim současným znalostem a zkušenostem. Za správné zacházení s výrobkem podle platné legislativy odpovídá uživatel.

BEZPEČNOSTNÍ LIST

podle nařízení ES 1907/2006

Název výrobku: LPG (zkapalněné ropné plyny)

Datum vydání: 1. 6. 2007

Datum změny: 25. 3. 2008
